

Kontrastive beskrivelser

Morsmålet sett i forhold til norsk

språk: Dari

Sist endret: 22.02.2022

Vokaler / konsonanter/ lydkombinasjoner

- Dari alfabet består av 32 bokstaver som primært fungerer som konsonanter. Disse tegnene er bygd opp av 15 grunnformer som modifiserer ved:
 - En, to eller tre prikker som plasseres over eller under tegnet og som danner integrert del av tegnet. (ب پ ت ث), (ج چ خ).
 - Strek som binder bokstaven til neste bokstav.
- Dari språket har seks vokaler: **a, i, o, å, e, æ**.
Vokalene <a, ا >, <i, ی >, <o, و >, <å, و > er lange eller stabile vokaler. Og (e, æ) er korte vokaler.
Disse konsonantene uttaler vi omtrent likt på dari og på norsk: b, d, f, g, h, k, l, m, n, p, r, s, t, og v.
- Lydkombinasjonen er svært ulikt enn norsk.
- Flere tegn for samme lyd.
 - Fire tegn for /z/: ذ ز ض ظ
 - Tre tegn for /s/: ص س ث
 - To tegn for /t/: ط ت
 - To tegn for /h/: ح ه

Bøyninger

Adjektivene har ingen bøyningsformer i positiv, dette er følgelig et potensielt problemområde for daritalende, også for dem som snakke engelsk. Komparativ og superlativ lages ved hjelp av suffikser som på norsk.

- Komparativsuffikset heter «tær». Båzårg - båzårgtær.
- Superlativsuffikset heter «tærin». Denne endelsen består av komparativsuffikset «tær» og det påpekende pronomenet «in». Båzårg – båzårgtær – båzårgtærin.

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret

NO820852982

Ordstilling

Ordstillingen i dari er helt forskjellig fra norsk. I setning kommer subjektet først, deretter objektet og endelig verbet som plasseres sist i setning.

Eller kategorisert som (SOV) språk. For eks. Jeg aviser leser.

Problemer på norsk

Det finnes bare en rettskrivingsnorm i dari. En skriver fra høyre mot venstre, og skriftegnene føyes sammen etter bestemt regler.

Dari skrift er sammenhengende, dvs at bokstavene knyttes til hverandre. Dette gjelder også trykkskrift.

For å lære norsk må det læres totalt nytt alfabet og en ny måte å skrive på.

Ingen store og små bokstaver i dari språk, men finnes det flere former av hver bokstav, og bruken av disse er avhengig av: Bokstavens posisjon i ordet (for eksempel først i ordet, inne i ordet, sist i ordet), forhold til andre bokstaver, kan knyttes til andre bokstaver og vil variere i form, kan ikke knyttes til andre bokstaver og har derfor bare ei form.

Noen kan i begynnelsen ha problemer med bokstaver som er like i form, men speilvendte i forhold til andre som **b** og **d**, **p** og **q**.

Dari skrift bygger på et konsonantisk skriftsystem som i prinsippet vil det si at alle vokaler i teksten er sløyfet.

Adjektivet står etter det substantivet det beskriver. Vi skiller ikke mellom hunkjønn, hankjønn og intetkjønn. Adjektivene har ingen bøyingsform i positiv.

Fraværet av ubestemte og bestemte artikler i dari språket utgjør et stort problem ved innlæring av norsk. Kategorien «ubestemt-bestemt» finnes, men markeres på en annen måte enn på norsk.

Merknader

- Afghanistan er et flerspråklig samfunn med ca. 37 millioner innbyggere.
- Dari og pashto er offisielle språket i landet.
- Sammen med indo-iransk danner greinen i indo-europeiske språk i språktreet.

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret

NO820852982

- Forskjellen mellom dari og persisk er først og fremst:
 - Dari har en arkaisk (eldre eller gammeldags) fonetikk (læren om språklyd) og et arkaisk ordforråd eller samlede antall ord som brukes i et språk.
 - Engelsk har påvirket dari mens fransk har satt sine spor i persisk.
- Ingen artikkel i dari språk. Verken bestemte eller ubestemte.
- Sammensetning følger samme mønster som på norsk. «ketabkhane».

Dari alfabet

Består av 32 bokstaver. 28 av dem er identisk med det arabiske alfabet.

	Navn	Navn med dari bokstaver	Utforming i sammenheng			
			Sist	Midt i	Først	Alene
0	hamza / hæmzæ	همزة	ء	ئ	أ	آ
1	alef / ælef	الف	ا		آ	ا
2	be	ب	ب	ب	ب	ب

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret

NO820852982

3	pe	پ	پ	پ	پ	پ
4	te	ت	ت	ت	ت	ت
5	se	س	س	س	س	س
6	jim	ج	ج	ج	ج	ج
7	che	چ	چ	چ	چ	چ
8	he	ه	ه	ه	ه	ه
9	khe	خ	خ	خ	خ	خ

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret
NO820852982

10	dal	دال	د	د		
11	zal	ذال	ذ	ذ		
12	re	ر	ر	ر		
13	ze	ز	ز	ز		
14	zhe	ژ	ژ	ژ		
15	sin	سین	س	س	س	س
16	shin	شین	ش	ش	ش	ش

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret

NO820852982

17	sad	صاد	ص	ص	ص	ص
18	zad	ضاد	ض	ض	ض	ض
19	Tøy/ tøy	طوى	ط	ط	ط	ط
20	zoy / zøy	ظوى	ظ	ظ	ظ	ظ
21	ein	عين	ع	ع	ع	ع
22	ghein	غين	غ	غ	غ	غ
23	fe	ف	ف	ف	ف	ف

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret
NO820852982

24	qaf	قاف	ق	قا	قاف	ق
25	kaf	كاف	ك	كا	كاف	ك
26	gaf	گاف	گ	گا	گاف	گ
27	lam	لام	ل	لا	لام	ل
28	mim	ميم	م	ما	ميم	م
29	nun	نون	ن	نا	نون	ن
30	waw	واو	و		و	

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret

NO820852982

31	He girde He do chashme	ه	ه	ه	ه	ه
32	Ya / ja	ي	ي	ي	ي	ي

Tegn som ikke henger sammen med etterfølgende bokstav

Syv bokstaver i dari språk (ا, د, ذ, ر, ز, ژ, و) er ikke sammenføydd med etterfølgende bokstav, til forskjell fra de øvrige bokstavene i alfabetet. Disse syv bokstavene har samme utforming alene som først i ordet, og en annen form midt i ordet og sist.

For eksempel, med bokstaven ا "alef" i begynnelsen av et ord som اینجا "injā" (her), blir samme form brukt som når "alef" står alene.

I et ord som امروز "emruz" (idag), har bokstaven ر "re" samme form som sist i ordet og bokstaven و "vāv" har samme form som alene selv om de står midt i ordet.

ژ har også form som når den står alene selv om den avslutter ordet.

Diakritiske tegn

Dari språk benytter et forenklet sett av arabiske diakritiske tegn.

Diakritiske tegn er spesielle merker eller grafiske tegn som er plassert over eller under en bokstav.

- **zer** (kasrah på arabisk)
- **zabar** (fatha på arabisk)
- **pesh** (zamme på arabisk)
- «فَتْحَه» «كَسْرَه» «ضَمَّه» (ـَ ـِ ـُ) (به دری: زَبَر، زَبَر، زَبَر، پِش)
- **tanwin** (تنوین) (ـِ، ـٍ، ـً) (به دری: دو زَبَر، دو زَبَر، دو پِش)
- **sukun** (سکون) (ـْ)
- **shadda** (konsonantforlengelse) (ـّ)

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret

NO820852982

- Andre arabiske diakritiske tegn kan bli brukt i arabiske låneord.

Utvidelse fra arabisk

Det dari alfabetet har fire egne bokstaver i tillegg til det arabiske alfabetet:

Uttale	Form
pe	پ
che	چ
zhe	ژ
<u>gaf</u>	گ

Tall

Tall skrives fra venstre mot høyre, altså i motsatt skriveretning av ordene.

٠ ١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩

0123456789

Postadresse:
Kristiansand kommune
Mottaksskolen
Postboks 4
4685 Nodeland

Besøksadresse:
Mottaksskolen
Kongsgård Alle 20
4631 Kristiansand

Telefon: 38107890

E-postadresse:
post.mottaksskolen@kristiansand.kommune.no

<http://www.kristiansand.kommune.no/>

Foretaksregisteret

NO820852982